Datum	Agendapunt	Documentnummer
17 september 2024	12	R10S004/z240161966

Onderwerp

Programmabegroting 2025-2028

Raadsvoorstel

Zeewolde

Beoogd effect

Vaststelling van de Programmabegroting 2025-2028 formaliseert de beschikbaarheid van middelen om de wettelijke taken en het vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren.

Beslispunten

1. De Programmabegroting 2025-2028 vaststellen.

Inleiding

Met de vaststelling van deze begroting legt de raad het uit te voeren beleid vast (op basis van het collegeprogramma 2022-2026) en stelt de bijbehorende budgetten en kredieten beschikbaar. Het college van burgemeester en wethouders kan hiermee tot uitvoering over gaan.

Argumenten

1.1 Met de vaststelling van de begroting geeft de gemeenteraad het college richting en middelen.
De gemeenteraad is het kaderstellend orgaan en heeft het budgetrecht. Met de vaststelling van de begroting kan de reguliere bedrijfsvoering en de uitvoering van het beleid doorgang vinden of afgerond worden.

Kanttekeningen

1.1 Niet vaststellen van deze begroting heeft als effect dat de gemeente niet kan beschikken over de middelen om haar taken uit te voeren.
Dit kan tevens leiden tot verscherpt toezicht vanuit de provincie.

1.2 Het niet sluitend zijn van de begrotingsjaren vanaf 2026 betrekt de provincie in het oordeel over het toezicht van het jaar 2025.
De provincie hanteert een “stoplichtmodel” bij de beoordeling van de gemeentefinanciën. De huidige kleur oranje geeft aan dat er aandachtspunten zijn rondom de gemeentelijke financiën, wat begrijpelijk is vanwege de tekorten vanaf 2026. Zie verder de alinea’s “Financiën” en “Hoofdlijnen uitvoering”.

Financiën

Resultaat begroting		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Resultaat voor bestemming	Baten	-91.896	-87.891	-81.675	-81.749
	Lasten	93.696	94.375	87.648	85.560
Resultaat voor bestemming - Totaal		**1.800**	**6.485**	**5.973**	**3.811**
Mutaties reserves	Dotaties aan reserves	2.626	3.150	2.819	3.734
	Onttrekkingen uit reserves	-4.970	-5.574	-4.437	-2.902
Mutaties reserves - Totaal		**-2.343**	**-2.424**	**-1.618**	**833**
Resultaat na bestemming		**-543**	**4.061**	**4.355**	**4.644**

-/ - = voordeel

Uit bovenstaande tabel blijkt dat we vanaf 2026 te maken krijgen met grote financiële uitdagingen, ook wel het “ravijnjaar” genoemd. Enkel het jaar 2025 sluit nog met een positief saldo. Zeewolde wordt, net als alle andere gemeenten, geconfronteerd met een sterke daling van de rijksbijdrage met een structureel tekort in de begroting als gevolg. De structurele tekorten zijn in de Programmabegroting 2025-2028 aanzienlijk opgelopen in vergelijking met de Voorjaarsnota 2024. In de zomermaanden zijn diverse begrotingsaanpassingen doorgevoerd op basis van de meest recente informatie. Loon- en prijsstijgingen zijn nog bovengemiddeld en tevens hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Dit heeft stevig doorgewerkt in de aanpassingen van salarissen van gemeentepersoneel, in de bijdragen aan verbonden partijen op basis van hun begrotingen 2025-2028 en in de budgetten van het Sociaal Domein.

Verenigd in de VNG is de primaire inzet dat Zeewolde redelijkerwijs gecompenseerd wordt door het rijk voor de ontstane tekorten. Immers het betreft tekorten die buiten de directe invloedsfeer van de gemeente ontstaan zijn. Maar tot op heden is structurele compensatie uitgebleven en wordt het aspect tijd een breekijzer. We zullen ons moeten voorbereiden op de situatie dat het rijk niet met de noodzakelijke oplossingen komt. Daarom is binnen de organisatie een ombuigingstraject gestart om de voorziene tekorten te dichten.

Communicatie en participatie

Het doel van het ombuigingstraject is om een inventarisatie te maken van realistische ombuigingsopties voor de begroting vanaf 2026. De insteek hierbij is om te behouden wat goed is. Naast de financiële gevolgen spelen ook de bestuurlijke, organisatorische en maatschappelijke impact een belangrijke rol bij de uiteindelijke keuze.

De Auditcommissie en de gemeenteraad worden op meerdere momenten geïnformeerd over de voortgang van het proces. Momenteel is nog niet precies bekend welke onderdelen binnen de begroting geraakt kunnen worden en is de impact nog onzeker. Communicatie en participatie krijgen vorm en inhoud gedurende het ombuigingstraject, mede afhankelijk van de ombuigingsopties.

Hoofdlijnen uitvoering

Bij het ombuigingstraject volgen we de lijn van de VNG, die aangeeft om mogelijke ombuigingen te richten op medebewindstaken. Belangrijkste argument hiervoor is dat het gaat om een niet-taakgebonden korting die door het rijk is doorgevoerd. Daarmee ligt het voor de hand om ook op taken die voor het rijk worden uitgevoerd te besparen.

De gemeenteraad zal uiterlijk bij de voorjaarsnota in juli 2025 een besluit nemen over het totale pakket aan ombuigingsmaatregelen. Dit besluit zal verwerkt worden in de begroting 2026 die de raad in november 2025 zal vaststellen.

Evaluatie

Bij de reguliere momenten in de Planning&Control cyclus.

Burgemeester en Wethouders van Zeewolde,

de secretaris,	de burgemeester,
K.C. Hamstra	G.J. Gorter